

26

שמעתי א פרק ג

שבועה בעדות כהן איתו נוסג אלף בראוי
לבעיד. דאמר רב פפא לאפוקי מלך. אבל
משחק בקוביא לא. כיון דמדאורייתא מחזי חזי
כול עד ע"ש, ולפי שיטת הסבורים דע"א
במיסא נאמן מן הסורס ועיין פ"א. אבל עד
מפי עד לכ"ע איתו אלף מדרבנן, וא"כ נכוי
דכיה נאמנת אכתי כול כפירת ממון. כיון
דמדאורייתא מחזי חזי בעד בראשון. דמדאורייתא
בראשון הוא בעד ולא הוא עד מפי עד. וקמ"ל
רב פפא דאפ"ס פטור. ומשום דהתם במשחק
בקוביא הטעם מבורר בחידושי הרשב"א דמתמה
עלם מה בכך דמדאורייתא חזי כיון דאפילו
יעיד איתו מועיל כלום מאחר דרבנן פסלוהו,
וכתב עלה דמכאן מוכח דבכל הני פסולי דרבנן
אם תפס אפי' בעדים לא מפקין מיניה.
ומש"ס מחייב משחק בקוביא כיון דע"פ עדותו
הוי מהני ליה תפיסה וחשיב ליה כפירת ממון
וכסא אע"ג דמדאורייתא מחזי חזי דהא
היה איתו נאמנת מן הסורס כיון דהיה עד
מפי עד ובראשון הוא בעד מ"מ כיון דסוף סוף
לא מהני בליט דהא מדרבנן היה ג"כ עד.
וכן נראה ליישב מה שהקשה מורכ"ש על
הרמב"ם בזה שלא הביא בלכותיו סיפא דרב
פפא דפטור היכא דא"ל לדידה ולא אמר לה
לב"ד ע"ש. דהא עיקר מה דאשמעינן רב פפא
דפטור איתו אלף משום דס"ד כיון דמן הסורס
הוא בעד ולא הוא. ורב פפא ס"ל כיון
דמדאורייתא מחזי חזי, אבל הרמב"ם שפסק
בפ"י מהל' שבועות כרב אחא בר יעקב דמשחק
בקוביא נמי פטור, ואולי בחר דרבנן, וא"כ
השתא דתקון רבנן עד מפי עד נאמן א"כ
פשיטא דפטור, כיון דלא מפסדה מידי, כיון
דסיה נאמנת שנאמר לה מה בעל, וכדעת
השוכח ב"י ושלטי גבורים:

אמנם במ"ס הרשב"א בחידושיו בטעמא
דרב פפא דמשחק בקוביא כיון
דמדאורייתא מחזי חזי וכלא איתו מפסיד כלום
בשתיקתו כיון דהוא פסול מדרבנן ובעל
בטעמא דמלתא משום דבכל הני פסולי דרבנן
מסני תפיסה, ואיכא למידק בה דתנן פ'
שבועה בעדות משביע אמי עליהם שכתבו
ופעידוני שהדליק גדישי בשבת פטור ע"ש,

ומשום דלאו כפירת ממון הוא דק"ל בדרבס
מיניס פטור, וכו' דבקים ליה בדרבס מיניס
מסני תפיסה, וכמ"ס רש"י בפ' הפתלים דף
ל"א ע"ש, דק"ל בדרבס מדי' איתו אלף דכ"ד
לא מחייבי משום שתי רשעיות אבל מחייבי
הוא ללאה ידי שמים ואם תפס לא מפקין
מיניה ע"ש, וא"כ לחייב קרבן שבועה דכול
כפירת ממון כיון דמסני בעדותו לתפיסה וכמו
במשחק בקוביא וכן תיקשי בהא דאמרין פ'
שבועה בעדות דף ל"ג, איכסי' להו משביע
עדי קנס מהו כו', ת"ס הלי נזק ע"ש, וכה
בתי נזק דעת הרשב"א אפילו מודה ביה מהני
תפיסה, ומשום דקרבן אית ליה גביה אלף
דלא כייפי ליה כי דינא וכשתפס איך לא
מפקין ואפי' תפס בשהדי, משא"כ בשאר
קנסות, וב"כ הרשב"א בחידושיו לב"ק פ"ג
ע"ש, וא"כ איכא פשט ליה מחזי נזק, הא
טעמא דמשביע עדי קנס דפטור איתו אלף
משום דכי מודה מקמי דאמי סהדי מפטר,
ובתי נזק עכ"פ בתפס מהני וכל היכא דמהני
תפיסה מחייבי קרבן שבועה כמו במשחק בקוביא:
ואפשר דגם הרשב"א לא קאמר בטעמא
דפסולי דרבנן דמחייבי קרבן
שבועה משום תפיסה אלף היכא דמדאורייתא
מחזי חזי, וכול עד ממש בלא תפיסה אלף
דלא מהני כלום בעדותו כיון דהתם פסלוהו,
לזה אמרין כיון דע"פ תפיסה מהני ומפסיד
בעדותו, ועד מיכא הוי מן הסורס אפי' בלא
תפיסה, אבל היכא דאיתו עד כל' ולא מהני
כלום בעדותו לחייב לא מדאורייתא ולא מדרבנן,
ואיתו מועיל אלף להפסיד בזה לא מחייבי קרבן
שבועה, וזה נראה מוכח מדברי רב פפא דאמר
במשחק בקוביא כיון דמדאורייתא מחזי חזי,
והיפוך ליה דמועיל לתפיסה, אלף במשע דאיתו
מחייב להעיד משום תפיסה אלף היכא דהוי
עכ"פ עד מדאורייתא וכמ"ס, אך קשה לפת"ס
בס' קה"מ סי' ל"ד סק"ג בשם הכסף משנה
דעדים משלמין כאשר זמם אם הספידו לענין
תפיסה, דבקי יכול לתפוס ע"ש, א"כ נראה
מה דמשום תפיסה לחוד כול ממון, דאל"כ
אמאי משלמין כאשר זמם, וא"כ סדרה קשיין
לדוכ"פ דחייבי במדליק גדישו בשבת משום
תפיסה

תפיסה, וכן בהל'
אמנם בעת
שכתב
בפד מיתא כהן
משום דלא מפס
וקשה דהא כל
ועד א' איתו כל
ליה כל דא"ל כ
דבראשון נאמן י
נאמן יותר כיון כ
דבראשון איתו כ
הוי, וע"א בבי
מפסדה בפירת
גרמה במה שה
בפבלת הרמב"ם,
כתב חז"ל, אבל
סי' אפי' בלא אחר
הסחירות ליגשא
פ"ש, ואין לומר
שכבר הסירות לי
דאיכא נאמנת יו
בתשובה ב"י וס'
לדידה וכבר ה
לפמ"ס הרמב"ם
אומרת מה הו
והסירות ליגשא ו
בראשון ע"ש, ו
דאיתו נוסג בגשי
פאמס אומרת מ
ואם הכשר מכו
ליגשא, ואפי' ה
הרמב"ם באבה ו
הסירות ליגשא,
עד לומר כל מקו
וכן פסקו בח"מ
ויש קשה דא
דפסדות
פ"א להבחי' ופ'
תולא מהסירס ה
תשאל, אבל לפמ'
תקנות פס, ופ'
שם סעיף ל"ז, ו